

Fejring af befrielsen efter 2.-Verdenskrig i Barrit og Vrigsted sogne

I år er det 75 år siden, at Danmark blev befriet fra den tyske besættelse i årene 1940-45. Det blev fejret over hele landet og selvfølgelig også i Barrit og Vrigsted.

I Vrigsted har der siden 1946 stået en sten til minde om befrielsen. Fortællingen om stenen og festligheden i forbindelse med dens opstilling er bevaret; men der har sikkert også været andre, mindre og mere private fejring af begivenheden.

I Barrit har vi, indtil i sommer, ikke vidst noget om, hvordan man fejrede befrielsen – og så kom der pludselig et billede! Lad os fortælle, hvad vi nu ved, fordi vi har billeder af det.

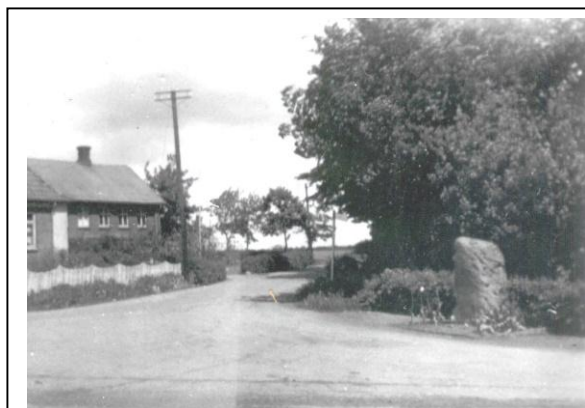
I Vrigsted fandt man under kloakeringen i Neder Vrigsted i 1943 en stor sten på Marie Pedersens mark. Man ville have sprængt stenen; men Marie Pedersen bestemte med det samme, at den skulle bruges til mindesten, når krigen engang var slut.

Mindestenen blev afsløret d. 5. maj 1946. Dagen var en søndag, så man mødtes i kirken og gik efter gudstjenesten ned til Marie Pedersens gård, Nørtoft, i Neder Vrigsted, hvor afsløringen fandt sted. Teksten på mindestenen var – og er: ”Fred og Frihed, 5. maj 1945”.

Marie Pedersens karle havde hentet borde og bænke i forsamlingshuset, og der var dækket op til kaffe på plænen foran Nørtofts stuehus. Der var ca. 100 mennesker med til afsløringen af mindestenen. Stenen stod lige udenfor haven på hjørnet af nuværende Lundevej og Hejreagervej, indtil den ca. 1970 blev flyttet op til Vrigstedhus, hvor den kan ses den dag i dag.

Mindestensfest i Nørtofts have, 5. maj 1946.

Mindestenen på sin oprindelige placering, 1946

I slutningen af 2.-Verdenskrig var der aktive modstandsfolk i både Barrit og Vrigsted. Deres opgave var at tage imod våben, der skulle bruges i et evt. væbnet opgør med den tyske besættelsesmagt. Grupperne blev ledet af skovfoged Christen J. Nielsen, der boede nede i skovfogedboligen på vej ned til Store Teglværksplads. Det var meget praktisk, at

han var med i modstandsgruppen, for nedkastningsstederne med kodenavnene ”Stella” og ”Hamlet” lå dels ved Barrit Tykke nedenfor Barritskov Gods og ved Karens Krog sydvest for Staksrode Skov. Skovløber Jensen, der boede i skovløberhuset ved Stenhøj Led var også med i modstandsgruppen. Man var velforsynet med stedkendte folk.

I Barrit var der altså også god grund til også at fejre befrielsen, man havde arbejdet med på sagen!

Her i sommeren 2020 blev vi kontaktet af en efterkommer af skovfoged Nielsen. Han lå inde med en kasse med dokumenter, billeder og ting og sager, som skovfoged Nielsen havde gemt fra sit liv. Blandt effekterne lå der skovfogedens originalmanuskript til hans fortælling om 2.-verdenskrig i Bjerre Herreds-bogen I. Der lå også noget faldskærmssilke og -line, aviser fra befrielsesdagene og et lille billede fra skovfogedens have i maj 1945.

Man har spændt en faldskærm ud over arrangementet af borde og bænke til en fejring af befrielsen og krigens slutning, og nogle af deltagerne er ankommet.

Vi må tro, at fejringen har været for gruppen af modstandsfolk – måske ægtefæller? At man er samledes for at markere afslutningen på aktiviteterne og frygten for at blive afsløret – i al beskedenhed! For vi har ikke hørt nogen fortælle om festen.

Vi ved fra en efterkommer af en anden modstandsmand, hvor efterkommerne

også - mange år efter krigen - opdagede noget faldskærmssilke i husets gemmer, at beskedenheden var bevidst, måske ligefrem aftalt: ”Det skulle der ikke tales om. Det kunne være tyskerne kom igen.”

Officiel fejring. Den 28. maj blev der afholdt en parade, hvor frihedskæmperne kunne møde op og modtage folks hyldest. På billedet her til venstre kan man se både skovfoged Nielsen og skovløber Jensen til dette arrangement.

Efterlysning: Alle direkte implicerede er formentlig døde; men skulle der være nogen

på egnen, der kan fortælle om, hvordan man i øvrigt fejrede befrielsen - ud over disse mere officielle arrangementer – så vil vi meget gerne høre om det i lokalarkivet. Det er ved at være sidste udkald.

Karsten Bjerreskov